

ئايندەي تىرۆر لە ئېپە مەمەلانىڭانى عېرلاقدا

م. نہزاد حوسین محمد

میژوویی و هننووکه‌یی له سه‌ر
 هۆکاره‌کانی سه‌رله‌لدان و
 تەشنه‌کدنی ئەم تىرۇرو رەشە
 كۈزىيانه بىخەن و بويزانه راستىيەكان
 بۇ خالك رۇون بىخەنەوه، تا
 چارەسەرىيکى حەكمانەي بۇ بىرىت
 ئەگىنا نايىندەي تىرۇر وەكى سەرى
 خۇرى دەخوات ولاتىش دەكى
 بەخۇلەمېش و تاقە سوومەندىش
 بىنگانەي دورو نزىكى عىغۇر دەبى.

یه کیک له خاسیه ته
سر وشتی و تاییه تیبه کانی
ره وشتی خه لکی ئەم
ولانه ش پا به ندبوونیانه
به کلتورو میزروو، به ها
ئالینی و مهزه بی و
عه شیره تیبه کانه ووه، لە بەر
زوری مە حاڵە لە ناو ئە و
ھە موو ململانی و
بە رزه وەندیبیه جیاوازانه دا
ئەم دە مارگیری و
للە رە قیبیه، بتوانی بگات
بە سولھیک و ئارامی،
ئاسو ووده یی بو عیراق
دابین بگات

گریتنتی دده نهنه وا کوردا بیدی بهرهو
ناکۆنکى و شەرەكى دى فەنەجىن. جەھى
داخىيە دەمما ھەلبىزارتىن و پەرلەمان ل
سالا 1992 ئەتايىھە دانان
لكوردىستانى، خۇوه دىكىنە نەسوونى
رۇزىھەلاتا ناقيقىن ئېرىۋ بىرى وى
پەرلەمانى حۆكمەتا بەغدا دەستور
دەيناو ئەم ماینە لپاش. ئەقەھەمى
دەرفەتە بۇ دۈزىمن و ناحەزىن گەلى مە،
کو پىرتۇپ تۈپۈزىسىۋۇن ئىسلامى بېھىز
بىخۇن و بىكەن چەكى كۈزۈدە دىرى قىشى
دەستت كەفتى و ئەزمۇنَا رىزگارىخوازا
نەتەمامە.

به لی یافه ره بیشین ئه دقۇنغا
رزگاری با نته‌وی دانه و شەری مەبى
سەرەکى دىگل دولۇزمىتى مەدایه، كوتا
ئىرۇ ئەم دەمترسىيا پىپالاتا ھەپشکىن
وان دۇشمەن دېئىن، ئەفجا پۈپاگەندەين
تۆپچىزىسىۋەن كوردىستانى ئىرۇ دىرى ئىنى
دەست كەفتىيە دىسان من باورى يەكى
رسەن ھەيە ئە و تۆپچىزىسىۋەن ئىرۇ
تەنها پارتىن ئىسلام نە، ئەگەر هاتو
ئەم كەسەكى بناشى تۆپچىزىسىۋەن
بىزانىن. ئەقىيە مەترسى و ۋەرقى
ئەگەر ئۇز بېڭىر تائىچۇ دەرفەت بۇ
تۆپچىزىسىۋەن كوردىستانى نەهاتىيە
كاۋادىتىن بابەتى خودى يىسى و ئەبەر
ھەۋە، يافەرە ھەمى پارت و زېخراو
پالىدەر و پشتەنانىن حومەتا كابىنا
پىتىنجى بىنۇ رېگىن بەرامبەرى تابورى
پىتىنجى دارلەدەستىن دۇزمىتىن دۇزا مەيا
نەتەۋىين، تاكو بىگەھىن خۇنا زارۆكىن
خۇوه بىسەرخوھون و رزگارى و ئازادىي
شاپىن.

له سه ره تادا به هزی که می به لگه کی
یا ساییه وه له سه ره زیمی عیاری،
ئه مریکا هندی شپرده بیوو، بو
په یدا کردن دروست کردنی
هاویه یمانییه کی تا پاده یه ک
تیووه ولته بق لیدانی عیراق، ته نانه ت
له ناو خودی ده سه لاتی ئه مریکا دا
وا بیچوونی دژو پیچه واهه دروست
بیوون له سه ره ئهه مه سله یه که تا کو
تیستاش ئاسه واری دیاره له نیوان
پن تاگون و هزاره تی ده ره وه و (سی
ئای ئه) که ئه ویش بوبه ته
ه فکاریکی دیکه کی زال نه بوبون به سه ر
تیزوردا... کولن باولن پای و هزاره تی
ده ره وه بیوه ده ره بپری که ئه مان
هاتون، پرژه ه روزه ه لاتی گه وره
جیه جی بکه که برتیه له دابین
کردنی ئاسا شیش و په ره وه دهی
مودین... دیاره ئه و په ره وه دهیه
ئه و باسی لیوه ده کرد، یه کسه ر
بوبه بوبی بنه ما په ره وه دهیه کانی
رژه ه لاتی و ئسلام بوبه وه، بوبیه
سه رکه و تینکی به رچاوی به دهست
نه هیتا... له راستیدا دروست کردنی
کومه لگه کیه کی مه ده نی مودین
له عیراقدا که پشت ئه ستور بیت
به بنه ما دیموکراتیه کان، پیویستی
په ده سه لات و حکمه تیک هیه که
دورو بی له هه مو و دهست تیوه ره دانکی
ده ره کی به تایپه ده وله تانی
در اویی و حوكمی راست و خوی
نویه ری ئه مریکا، ره نگه مانه وهی
هیزی سه ریانی دهولی له کاته دا باش
بیت، به لام بیار دان له چاره نهوسی
دما توری حکمه ت لایه ن خلا کانی
غه بیره عیراقیه وه هیچ خزمه تیک به
له ناودانی تیزور ناکات، گرتن يان
کوشتنی چن کسیک له ریکخواریکی
گه وره ناکاته ئه وهی تیزور کوتایی
هاتوهو و ئاشت بوبونه وهی کی گشتی
له نیوان عیراقیه کان دروست بکاو
حکمه تیکی خزمه تگوزار بھینیتیه
کایه وه. له مه مو سه روبه ندانه دا
ئه رکی سه رشانی به رپرس و سیاست
مه داره کانی عیراقه که روز به ووره دی
دل فراوانییه وه، پیدا چوونه وهی کی
له سه لاتی تاریکستانی تالیفان.

خواه لکی نه و شوینه، با جی نه و
ململانی، شه ره نگیزانه ش هر
بیلله و نیشتمان دهیدا. لایه ک
لات کاول ده بی و بنه ما ئابوری و
تیرخانه کانی ده ولات ده فه و تی،
لایه کی دیکه شه وه نه وه پیسی
ده لین زینی ئارام و ئاسووده، نه وه
بیسی ده لین هاولاتی بوون و ئینتما
وونیشتان نامینی و شیرازه و بنه مakan
مومی تیک ده چنی و
نه ده ده و شیته وه... نیستا، له نه مری
عیراقدا تیزور گهیشتونه نه و ناسته و
لو تکه بی ویژدانی دایه، روزانه
سه دان هاولاتی له ناو ده چن، بی
سه رو شوین ده بن، که نهندام ده بن، هر
مال ویران و سه رگردان ده بن، هر
لاقم و دهسته و لایه نتکیش بخوی
ففسیری تاییه تیان بتو ده کاو
چاوه پیش تیشکیکی سه وون، هتا پای
کوتایی خویانیان له سه ره بدهن،
مومی سه بیتر، نه و کاره
بیزوریانه که به ناوی ریخراوه
یسلامیه جیا جیا کانه وه نه نجام
دربین و سه رسپی و رسش سپی و
انایانی پان ئیسلامیم لیتی بی
نه نگن و ناوین بنه ناشکراوه بکومه لی
لگه شه رعی و دینیه و رسوا
و کارنه بکنه، نه وه ش بخوی
نو ویه کی در بزه له و ماسته دا که
ترشاوی له سه رخوانی عیراقدیه کان
انراوه. قسه زوره له سه ره هزکاری
که یشننتی تیزور به ماسته له عیراقدا،
هر له بره و نهندیه کانی نه مریکاو
باویه یمانه کانیه وه، له بیویستی
وونیان بنه وتی خامو، ساغ
کردنه وهی برهه مه ته کنه لوزبیه کان،
تاییه تی عه سکره بیه کانیان، تا
گاهه حساب نه کردن بتو به اه نرخه
برخویه تیه کانی مرؤشی رؤزه لات و
نه تو وه و ناینیه کانیان که نه وانه هو کاره
مه ره گرنگ و خنکه ده ره کانن بتو
بروئاندنی خه لکی و لاته که تائیه وانیش
که ونے دا کۆکی کردن له مافه کانی
خویان و دواتر تیزوریستان، نه وانه
ره که هله لیک بقزنده وه نه نجام بدهن.
باره وايان له پاله وه نه نجام بدهن.

رهاوی بـه خـویان دـهـدـن کـه سـه رـجـم
هـیـزو توـانـو دـهـسـه لـاـتـی حـکـمـهـتـهـ کـانـیـان
لـهـ پـیـناـوـی سـهـ رـکـوـتـ کـرـدـنـیـ نـوـ شـوـرـشـه
بـهـ کـارـ بـهـیـزـنـ وـ نـوـهـیـ پـیـسـیـ دـهـلـیـن
بنـهـ مـاـیـ رـهـوـشـتـ وـ نـهـ خـالـقـ لـهـ گـهـلـ
ژـمـارـهـیـ بـنـ پـیـلاـوـهـ کـانـیـانـ جـوـوـتـیـ
دـهـکـهـنـ. تـایـینـهـ کـانـیـ نـاوـ مـهـزـهـ بـهـ کـانـیـ نـاوـ
تـایـینـهـ کـانـیـشـ رـزـرـلـهـ وـ خـرـاـپـتـ رـهـنـاـ بـوـ
تـیرـورـ دـهـبـنـ، خـوـئـهـ گـهـرـ دـیـکـتـاـتـوـرـیـکـ
بـانـ حـزـیـبـکـ بـهـ هـنـدـیـ بـهـ هـاـنـهـیـ سـیـاسـیـ
یـانـ یـاسـایـ دـهـسـکـرـدـ پـاسـاوـیـ
کـارـهـ کـانـیـ خـوـیـانـ بـدـهـنـ، نـهـ وـاـ
پـیـشـ وـایـانـ تـیرـرـلـهـ نـاوـ تـایـینـهـ
ئـامـانـیـهـ کـانـدـاـ پـهـ نـایـانـ بـرـدـقـتـهـ بـهـ
دـهـیـانـ دـهـقـ وـ فـرـمـوـودـهـ وـ فـتـوـاـیـ وـ کـهـ
بـوـهـتـهـ هـوـیـ بـهـ تـالـ کـرـدـنـ وـ شـوـرـیـنـیـ
مـیـشـکـیـ هـےـ زـارـانـ کـھـسـیـ نـهـ گـوـیـ
رـهـمـیـهـ هـتـاـ گـیـانـدـوـیـانـ بـهـ بـروـایـهـ کـیـ
وـاـ کـهـ پـیـیـانـ وـابـیـ کـلـیـلـیـ بـهـ هـشـتـ
بـهـ دـهـسـتـیـ نـهـ وـ فـرـمـانـدـهـ
تـیرـرـیـسـتـهـ وـهـیـ کـهـ نـهـ مـ ئـارـاستـهـ
دـهـکـاتـ. بـوـیـهـ تـهـاـوـیـ لـهـشـ وـ رـحـیـ
تـهـسـلـیـمـیـ دـهـکـاـوـ نـوـیـوـشـ کـهـیـ وـ لـهـ کـوـیـ
بـیـوـیـتـ بـهـ کـارـیـ دـهـهـنـیـ، لـهـ رـامـبـرـ
ئـوـهـدـاـ هـنـدـیـ جـارـ دـهـسـهـ لـاـتـیـ
مـهـرـکـزـیـ پـهـنـاـ دـهـبـنـ بـقـ درـوـسـتـ
کـرـدـنـ وـ خـوـقـانـدـنـیـ هـنـدـیـ کـارـیـ
تـیرـرـیـ لـهـ بـاـبـتـیـ نـهـ وـانـهـیـ ئـوـانـ..
بـهـ خـلـکـانـیـکـیـشـ کـارـکـهـ کـهـ نـدـاجـ دـهـدـنـ
کـهـ بـیـ رـیـزـتـرـیـنـ تـاـکـیـ نـاوـ کـوـمـهـ لـگـهـنـ وـ
تـهـاـوـ پـیـچـهـ وـانـهـیـ ئـارـاستـهـیـ ئـهـ وـانـ
لـهـ عـقـلـ وـ روـشـتـدـاـ، ئـمـاـشـ لـهـ بـیـنـاـوـ
بـیـزـارـیـ تـیرـرـیـسـتـانـ لـهـ بـهـ چـاوـیـ

دکیش قۇناغىدە ئۆپۈزىسىون يافەرە ھەبى؟

فہرست سلیمانی

چهند کارهکین خرابین هردوو هیزا، پارتبین علمانین کوردستانی، نهشیابینه داگرن و به لکی تیز خله لکه هیزین نئسلامی دچه په ری پیشیزی ده دبینن. نئوشی مهترسی کا زورا مه زنه کو خه لکی مه په روهردهی کاری ته روزستی و توندره و بکنه لسر حلهالو و حرام بوبنی، دیسان و هکو پراکتیک تهنا اواري راگه هاندنی ده پارتبین علمانی خوه بتوپریزی سیقون درانی و ئەورئی پرداگنده که نهیاسابی و دویسر ژدابونه ربین کوردهواری، بەلی ئۆپریزی سیقون نئسلامی دهمه می بواراندە کار تیکرە دشی گوره پانی ده بتایبه تی

بکه، د سرهقی چهندی دا هز دېږم
راسته توپوزیسیون رودانه کا
شارستانی بهو و فاکتوري همه ګنگی
پیشې برنا همه می لایه نین ژیانی به،
 بتایهه توي دواری سیاسی و روشنې نېړۍ و
ثابوری و چځکۍ ده، بهن ټګه رهه
توپوزیسیون هوکاره کې بنې پهه تی پې
پوزهه تېيې بې نهک نېګه تېيې و دېرې ڏ
پروپاگنډهين ناشارستانی و رهخنېين
رڅخهه، ټه توپوزیسیون نهک تنهها
دی جهی خوه دنی ګه لی مهدا ګړی،
 بهلکي تافایا خلکی جیانی دی پالپشت
بې.
 بهلی توپوزیسیون نهک تنهها
ثارمانجا وي شهري ګنهه لې بې و بشی
رهنگی بژاشی بکی کوجهی خوه دناف
دنی ګه مهه بېښی، زرافهه دهه می
بوارانده خوه پېشنهنگ بژانی، بهلی
دیسان توپوزیسیونا قې قوناغا تازکا
کورستانی و عیراقي یافهه وی په ردا
سپې پا تاشتني لانددهت لسوار وان چهند
چاشه کنکن کور داکو بهینه پاراستن ژکمو
کوربین وان و دوژمن چ تلهه نهده بینه
به روان همه بدھستی وان کسین کو
خوه توپوزیسیون دزانن. دیسان
یافهه کو بېښن ټه پوشاتی یا سیاسی
کو هې دکورستانی ده بهرامې رهی

بهرهین توپوزیسیونی دابمه زینیت و
پیکولا چه سپاندا دیموکراسی بونو و
مافي مرغهه ریکھراوی مهدنه بکهت،
هه لبهه دوی دهه مهه دهه تووشهه دی
یاسایی بې و دیسان بریکن شارستانی و
دیمالوکی دی شیان هې بې سه رنجا
جهه ماوری بهرهه خوشهه راکشن لې
به رفاقتی شې چهندی ئه ګه رهاتو و هکو
چهند کسه که توپ خوه بتوپوزیسیونی
درانن و هیشتنه هې می دقوناغا شهري
نه تهوي دانه و باشوري مه زنی
کورستانی تا شیز نهک هاهیه هې می
ثارمانجین خوه، هکو سه رخههون و
رځګړکن چهند دهه رهکن سراتیج و
دیسان هې می بهرهه شهري که نه تهوي
تائیفه ګهه ری قه ډچین ده رچوار
کوشېین عیراقی ده ټه و کسانین کو
خوه بتوپوزیسیون درانن ټه هې می
نه لبهه رچاوهه بهه می هیزون شیانین
خوهه پیکولا کارین نیګه تېيې دکه نو و
پروپاگنډهه که شه رخوازن بهرامې رهی
هه رهودو ههیزین سره که بکارتین، نهه
نزاني کو ټه پروپاگنډه بک شایه تېيې کا
کاریکاريه بک دوژمنین مه، کو ټه و
دخوازن بنفاې توپوزیسیونی وان
پوشاتی یا داگرن و نه زانان بخاپینو و
ثاواتن وانن سمت هه ازی بری قرش

مه بېت و نه قېت هیشتنه نه می
دشهه رهی رنگاری یا نه تهوي دانه و دوژمنی
مه دهی نامانجنه ګله مه هر ده
یه کوبینه، دهه می بوارانده چ سیاسی و
له شکهه رهی چ نېړۍ رهه نېږي.
مه رهه ما وان ټې چهندی پارچه کن و
ناکړکی یا هیزین مه میں کورستانی ده،
نه دهانی ئه ګه رهاتو کوره بونه یه،
چ هیز نین بهرامې رهی وان راوهستن و
بنزوئین دهه هر چوار پارچا دی
رځګړکن. نه فجا ئیروئه م خودان
دوسنتو ټه و دوسته دوژمنی دوژمنی
مه بې و بشیوه تېکی دیناميکی ئه ګه رهاتو
توپوزیسیونه کا کوره سه رهلاو بریکن
یاسایی و شارستانی و کارین ناشتیانه و
دوبیوماسی چاره سهه رهی یا بارودو خې
خوه نه کن دکل به کتردا هه لبهه ټه و
توپوزیسیون دی کفته دچه په رهی وان
دوژمنان ده.
 دکیش قوناغه ده توپوزیسیون
یافهه هې بې؟ هه لبهه ده دقوناغا
سه رخهه بېټنی دهه و که رهه مرغه خوه ڏ
دوزا نه تهوي رځګړکه و شهري
چه کداری دوماهی پې بھیت بهرامې رهی
دوژمنی سره که پاشی دهست بدھتے
شهري ټایدیټلو جو و دوبیوماسی و